

Ds Richard Vissinga

Matteüs 22, 41-46 en Psalm 110 Apostel Thomaskerk 140330 4e zondag i/d 40-dgntijd

Lieve gemeente van onze Heer Jezus Christus,

Wie is Jezus?

Die vraag stond onlangs op een huiskamerbijeenkomst centraal. Wie is Jezus?

Het was nog niet zo gemakkelijk daar een helder en eenvoudig antwoord op te geven.

Zoals je evenmin een helder en eenvoudig antwoord kunt geven op de vraag: wie is Barack Obama, of Nelson Mandela, of ... je vrouw, je man.

Iemand zei: hij is de Zoon van God; een ander zei: hij is een voorbeeldig mens; weer een ander zei: hij is de zoon van een timmerman uit Nazareth.

In een catechisatieboek vond ik de volgende opsomming bij Jezus:

rabbi – verlosser – rebel – mysticus – superstar – Elia – Jood – vrijheidsheld – Heer – nieuwe Adam - profeet – koning – priester – mens – zoon van God – dienstknecht – God; we kunnen toevoegen: timmermanszoon – Christus – Messias – Zoon des Mensen – eersteling – lam van God – de ware wijnstok – brood uit de hemel – Opgestane; en misschien weet u er nog wel een paar.

Spannend wordt het als we elkaar proberen te vertellen wat de naam of aanduiding betekent.

Moet u es proberen voor u zelf; of in gesprek met een ander. Wie is Jezus?

In het evangelie lezen we dat Jezus' voorloper Johannes de Doper een duidelijke verwachting had van wie na hem zou komen. Iemand die eindelijk orde op zaken zou gaan stellen.

De bijl ligt aan de wortel van de boom, zei hij. Bijtjesdag komt eraan. De goeden zullen worden beloond en de kwaden gestraft. De gehate romeinse bezetters van het land zullen verdreven worden. Vrede zal neerdalen over het land en het volk.

Maar nadat hij Jezus in de Jordaan heeft gedoopt, ziet hij daar weinig van gebeuren. Weinig? Helemaal niets. Alles is bij het oude gebleven. Intussen zit hij in de gevangenis en straks zal zijn hoofd als verjaardagsgeschenk op een schotel aangeboden worden aan de dochter van koning Herodes.

Vlak daarvoor vraagt hij of Jezus wel degene is die zou komen. Is hij het wel, de Messias naar wie zo lang al is uitgezien? Johannes, in verwarring over Jezus.

Elders in het evangelie lezen we dat op een zeker moment Jezus aan zijn leerlingen vraagt:

wie zeggen de mensen dat ik ben? Sommigen zeggen: Johannes de Doper, anderen Elia, weer anderen dat hij één van de andere profeten is. Dan daagt Jezus hen persoonlijk uit: wie zeggen jullie dat ik ben? Vervolgens maakt Petrus zich tot woordvoerder: U, zegt hij, u bent de Christus, de Zoon van de Levende God. En Jezus prijst hem vanwege dit goede antwoord. Maar als Jezus dan gaat vertellen wat er straks gaat gebeuren, dat hij naar Jeruzalem zal gaan en daar zal worden overgeleverd, gevangen genomen, gemarteld en gedood, dan gaat Petrus daar dwars tegenin: dat zal absoluut niet gebeuren. Voor Petrus is dat ondenkbaar: een Christus, een Gezalfde van God, een Messias, die zal er niet onder door gaan, die zal juist triomferen.

Petrus begrijpt er niets van. Hij wordt door Jezus als een satan teruggezet. Ga achter mij!

Misschien zijn er wel zoveel meningen over wie Jezus is als er mensen zijn.

Toen ik deze week op televisie de beelden zag van Barack Obama in Den Haag bekwam me weer eenzelfde gevoel als toen hij de eerste keer tot president van Amerika gekozen werd: met zijn prachtige woorden: yes, we can! Het hoeft niet te blijven zoals het altijd geweest is, het kán anders worden, het kán beter worden. Voor mij waren het messiaanse geluiden van een messiaanse gestalte. Natuurlijk weten we dat Obama net als wij een mens is van vlees en bloed, die net als wij fouten maakt en die ook nog tegen immense weerstanden moet opboksen. Maar toch.

Voor de één is hij een messiaanse gestalte, voor een ander de verpersoonlijking van het kwaad.

Wie is Jezus? Wie is deze man?

Die vraag hangt ook rond het evangeliegedeelte dat we zojuist lazen en hoorden in de lucht.

Vaak is hij in gesprek met de farizeeërs, de hogepriesters en de oudsten. Telkens weer slaagt hij er in hen in verlegenheid te brengen en hen het zwijgen op te leggen. Niet door hen te overstemmen, of hun woorden te

verdraaien, maar door open en eerlijk met hen in gesprek te gaan. Hij spreekt met hen van mens tot mens, van hart tot hart.

Jezus stelt de vragen net even anders, zodat het leven in een ander licht komt te staan: in Gods licht.

Dat verwacht zijn toehoorders, want ze kunnen hem geen ongelijk geven op grond van hun kennis.

Vandaag roept Jezus zelf de vraag op wie hij is. En wat volgt is niet een dialoog, want de farizeeërs komen amper aan het woord; het is Jezus zelf die het gesprek bepaalt.

En toch is de tekst spannend, want hier komt voor het eerst in alle openbaarheid de vraag naar Jezus' Messiasschap aan de orde. Jezus vraagt aan de farizeeërs: wat denkt u over de Messias? Van wie is hij een zoon?

De farizeeërs geven als antwoord: Van David. Ze kennen de bijbel. Daar lezen ze dat de Messias een afstammeling van David zal zijn. De titel Zoon van David past bij deze verwachting.

Wij als lezers hebben daarbij nog een heel andere gedachte. Wanneer wij de titel 'Zoon van David' horen, weten we dat die bij Matteüs in één adem wordt genoemd met Jezus.

Matteüs probeert al vanaf het begin van zijn evangelie duidelijk te maken, dat Jezus de lang verwachte Messias is.

Daarom schrijft hij in de eerste zin van zijn evangelie al dat "Jezus de zoon van David en de zoon van Abraham' is. Met Jezus is niet iets nieuws begonnen, nee, met Jezus gaat God verder.

En ook later klinkt deze titel in verbondenheid met Jezus, bij de intocht in Jeruzalem en Jezus' optreden in de tempel. De grote mensen en de kinderen noemen Jezus immers 'Zoon van David'.

Het antwoord dat Jezus de farizeeërs geeft, heeft voor nogal wat verwarring gezorgd.

Jezus zegt: 'Hoe kan David hem dan, geïnspireerd door de Geest, Heer noemen? En dan citeert Jezus Psalm 110, die we hebben gelezen; daarin zegt David: de Heer sprak tot mijn Heer: neem plaats aan mijn rechterhand, tot ik je vijanden onder je voeten heb gelegd'.

Als je die woorden goed op je laat inwerken, dan ontdek je dat Jezus gelijk heeft: het is onlogisch dat David de Messias mijn Heer noemt, als hij zijn zoon is. Je noemt je zoon geen Heer.

Het is een logica waar de farizeeërs geen antwoord op hebben.

Maar waarom voert Jezus dit gesprek? Waarom heeft Matteüs het in zijn evangelie opgenomen?

Toch niet om te laten zien hoe slim Jezus is en hoe hij anderen tot zwijgen kan brengen?

Nee, Matteüs wil met dit verhaal duidelijk maken wie Jezus is. Hij is meer dan alleen de 'Zoon van David'.

Daarom citeert Jezus Psalm 110, de meest geciteerde tekst uit het oude in het nieuwe testament. Keer op keer vind je er deze verwijzing naar Psalm 110.

Het is duidelijk dat deze tekst belangrijk is voor de jonge kerk. Zij stelden zich ook de vraag: wie is Jezus? En: hoe verhoudt hij zich tot God? Was Jezus een geïnspireerd mens of de Zoon van God?

Was hij menselijk of goddelijk?

Matteüs wil de jonge gemeente een antwoord geven op deze vragen. Hij wil hen laten zien, dat Jezus beide is: goddelijk én menselijk.

Hij is niet alleen de Messias, niet alleen de profeet en koning die verwacht wordt en voor vrede zal zorgen.

Jezus is ook de Kurios, de Heer, een titel die ook aan God gegeven wordt en waarmee Matteüs Jezus onlosmakelijk met God verbindt.

Zo verwijst Matteüs naar het menselijke én het goddelijke karakter van Jezus.

Hij is dé Messias, de langverwachte redder, én de Kurios, de Heer.

Of, met de woorden van Paulus: Jezus Christus heeft zich klein en leeg gemaakt, de gestalte van een slaaf aangenomen, aan de mensen gelijk geworden; Jezus Christus, die Heer is, tot eer van God de Vader. Hij is de Heer van ons leven, de Heer van alle mensen. Nu en tot in eeuwigheid.

Amen